

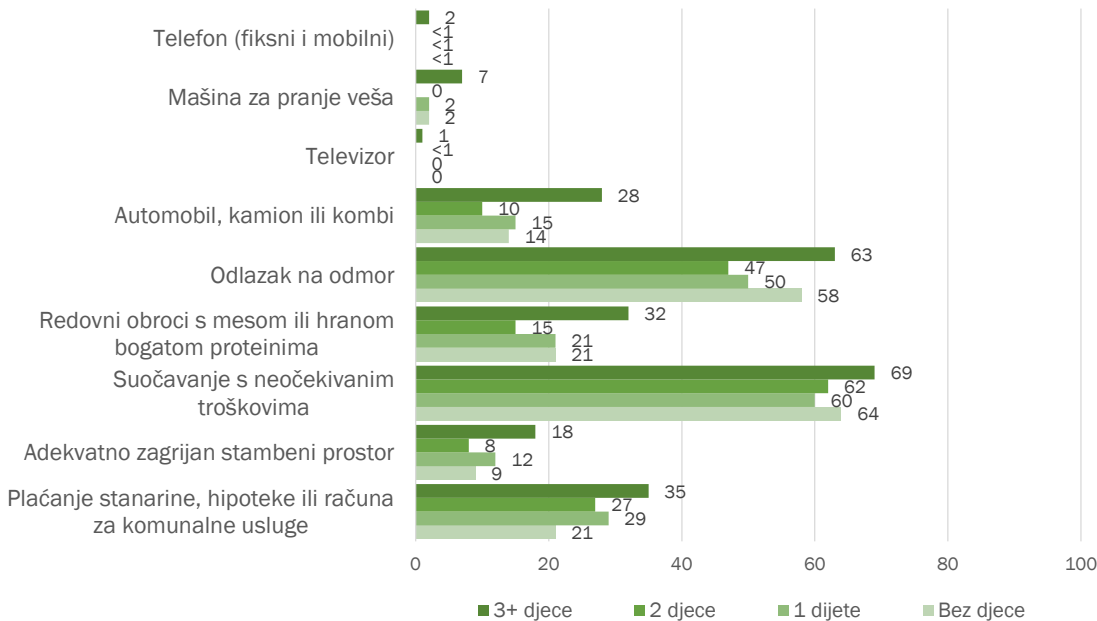
Crna Gora 2018

Materijalna deprivacija

Multiple Indicator
Cluster Surveys

Dimenzije materijalne deprivacije

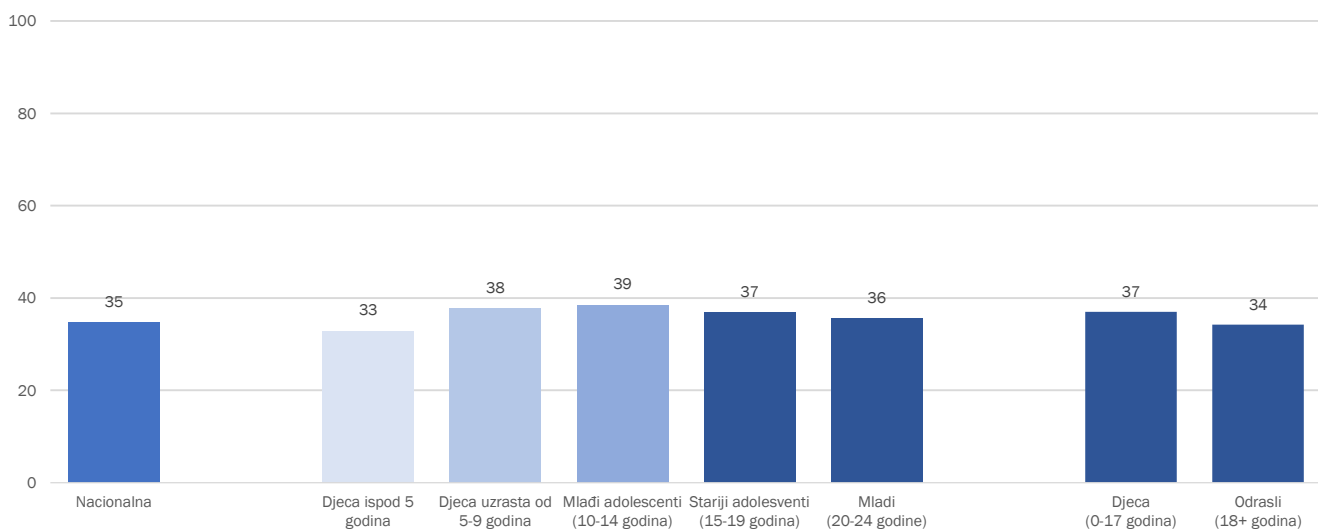

Procenat članova domaćinstava koji žive u domaćinstvima sa troje ili više djece, dvoje djece, jednim djetetom ili bez djece, koji ne mogu da priušte različite stavke materijalne deprivacije

Materijalna deprivacija predstavlja iskustvo suočavanja s ekonomskim poteškoćama i naporima, koje se definiše kao prinudna nemogućnost (prije nego nedostatak volje) da se plate neočekivani troškovi, priušti sedmodnevni godišnji odmor van kuće, obrok koji uključuje meso, piletinu ili ribu svaki drugi dan, adekvatno grijanje stambenog prostora, trajna potrošačka roba poput mašine za pranje veša, televizora u boji, telefona ili automobila, da se suoči s kašnjenjem u pogledu plaćanja (hipoteke ili stanarine, računa za komunalne usluge, rata za zakup uz mogućnost otkupa ili drugih rata za otplatu kredita).

Stopa materijalne deprivacije odražava procenat osoba koje žive u domaćinstvima koja ne mogu da priušte barem tri od devet gore navedenih stavki.

Stopa materijalne deprivacije

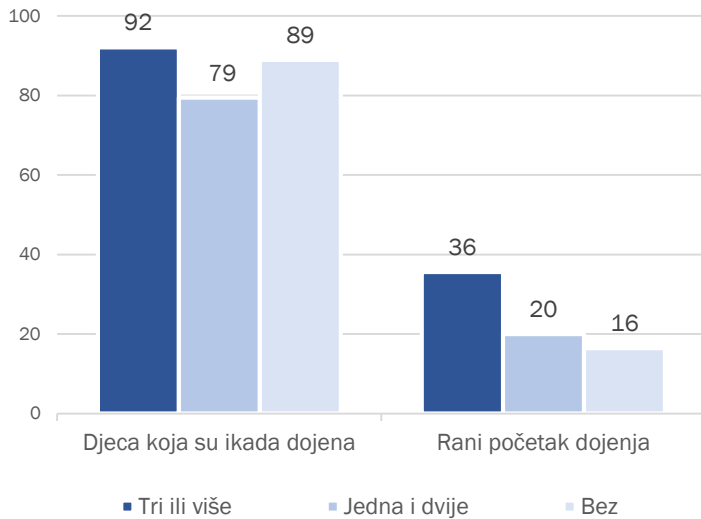
Procenat populacije iz domaćinstava depriviranih po tri ili više dimenzija, prema starosnim grupama

Ključne informacije

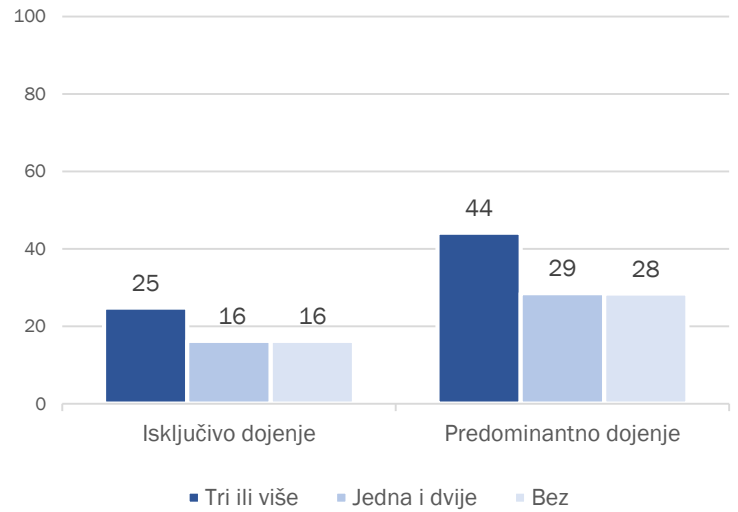
- Među domaćinstvima sa troje ili više djece, najčešća deprivacija u Crnoj Gori je ona koja se odnosi na nemogućnost suočavanja sa neočekivanim troškovima (u iznosu od 230 eura), pri čemu 69% članova domaćinstva živi u takvim domaćinstvima koja to sebi ne mogu da priušte.
- Prema MICS-u za Crnu Goru za 2018. godinu, 37% djece je materijalno deprivirano u tri ili više dimenzija.

Ishrana novorođenčadi i male djece

Dojenje novorođenčadi

Status dojenja

Procenat posljednje živorođene djece žena starosti od 15-49 godina koje su rodile živo dijete u posljednje dvije godine, a koja su ikada dojena i koja su podojena u roku od jednog sata nakon rođenja prema stepenu materijalne deprivacije

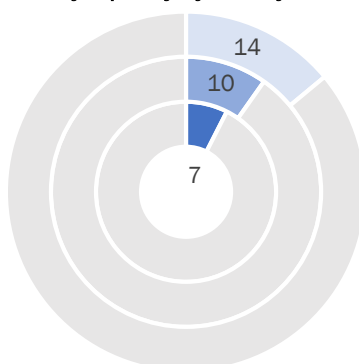
Procenat djece u dobi 0-5 mjeseci prema statusu dojenja prema stepenu materijalne deprivacije

Ključne informacije

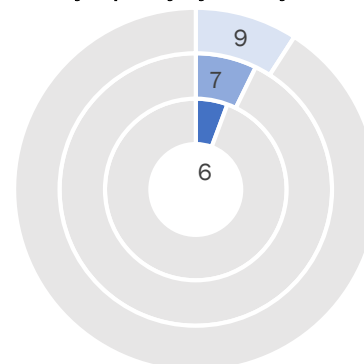
- Čini se da je praksa dojenja prisutnija među djecom koja žive u depriviranim domaćinstvima u odnosu na djecu iz domaćinstava koja nisu deprivirana – 92% djece koja žive u domaćinstvima depriviranih po tri ili više dimenzija bila su dojena u nekom trenutku života, a 36% njih dojeno je u roku od jednog sata od rođenja, u poređenju sa 89%, odnosno 16% onih iz domaćinstva koji nisu deprivirani ni po jednoj dimenziji.
- Takođe, 25% novorođenčadi u dobi od 0 do 5 mjeseci iz domaćinstava depriviranih po tri ili više dimenzija bilo je isključivo dojeno, a 44% je uglavnom hranjeno dojenjem, u odnosu na 16%, odnosno 28% djece iz domaćinstava koja nisu deprivirani ni po jednoj dimenziji.
- Majke/staratelji iz domaćinstava koja nisu deprivirani ni po jednoj dimenziji sumnjičavije su prema vakcinaciji od onih iz domaćinstava koja su deprivirani po tri ili više dimenzija. Vakcinacija je odložena kod 14% djece iz domaćinstava koja nisu deprivirani ni po jednoj dimenziji, a u 9% slučajeva vakcinacija je odbijena zbog sumnje majke/staratelja, u poređenju sa 7%, odnosno 6% djece iz depriviranih domaćinstava po tri ili više dimenzija.

Stavovi prema imunizaciji

Odložena imunizacija djeteta usljed postojanja sumnje

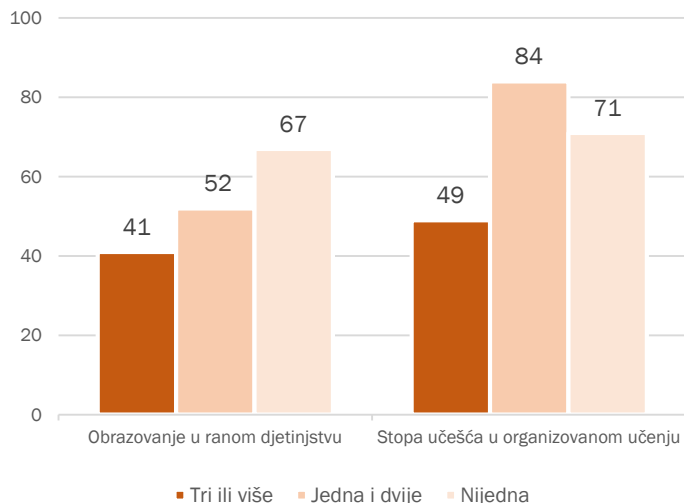
Odbijena imunizacija djeteta usljed postojanja sumnje

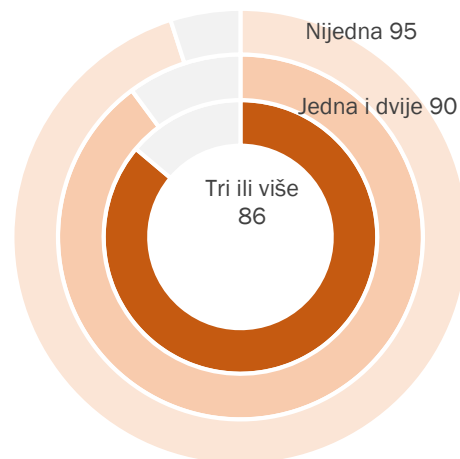
Procenat djece mlađe od 5 godina za koju su majka/staratelj saopštili da su odožili vakcinaciju djeteta zbog sumnje majke/staratelja u vezi sa vakcinom, prema stepenu materijalne deprivacije

Procenat djece mlađe od 5 godina za koju su majka/staratelj saopštili da su odbili vakcinaciju djeteta zbog sumnje majke/staratelja u vezi sa vakcinom, prema stepenu materijalne deprivacije

Obrazovanje u ranom djetinjstvu

Indeks ranog razvoja djeteta, SDG 4.2.1

Obrazovanje u ranom djetinjstvu: Procenat djece uzrasta 36-59 mjeseci koja pohađaju obrazovanje u ranom djetinjstvu, prema materijalnoj deprivaciji

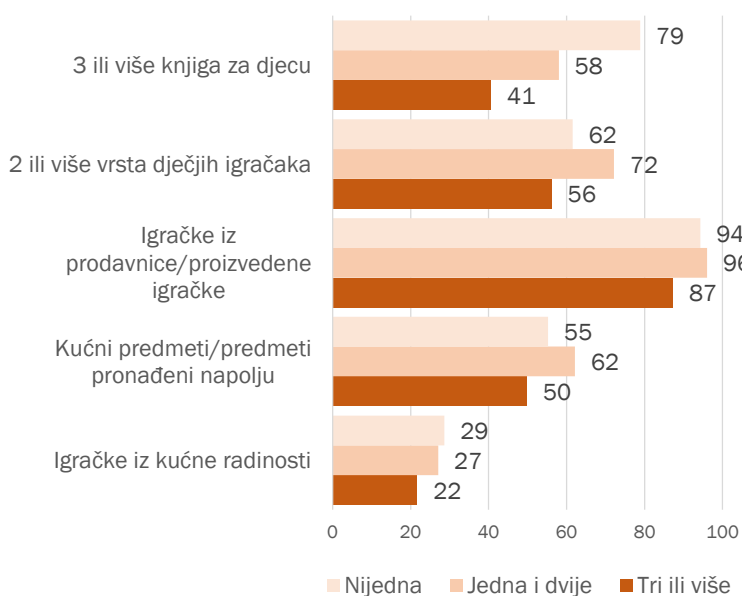
Stopa učestvovanja u organizovanom učenju (prilagođena): Procenat djece uzrasta godinu dana mlađeg od zvaničnog uzrasta za polazak u osnovnu školu na početku školske godine, prema pohađanju predškolskog obrazovnog programa ili osnovne škole. Starost djeteta je prilagođena kako bi se u obzir uzeli kriterijumi u pogledu uzrasta za polazak u osnovnu školu; djeca koja pune 6 godine do kraja trenutne školske godine moraju biti upisana u osnovnu školu.

Procenat djece starosti 3-4 godine koja se razvijaju očekivanim tempom u najmanje 3 od sljedeća 4 domena: pismenost-poznavanje brojeva, fizički, socijalno-emocionalni i domen učenja, prema materijalnoj deprivaciji

Ključne informacije

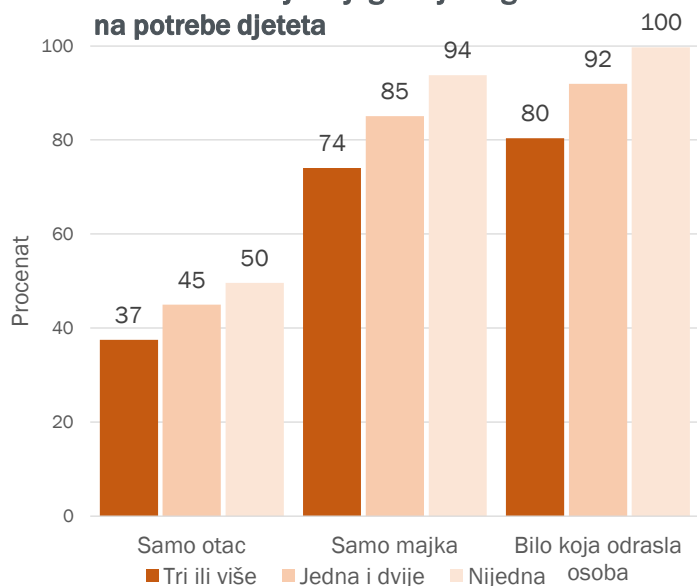
- Djeca mlađa od 5 godina iz domaćinstava koja nisu deprivirana imaju bolji pristup materijalima za igru i knjigama za djecu od djece iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija.
- Razlika je najizraženija u pogledu posjedovanja knjiga za djecu: 79% djece iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji imaju 3 ili više knjiga za djecu, u poređenju sa 41% djece iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija.
- Djeca češće imaju igračke iz prodavnice od igračaka iz kućne radinosti, bez obzira na status depriviranosti domaćinstva. Međutim, kod obje vrste igračaka djeca iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji, češće posjeduju igračke (94% iz prodavnice i 29% iz kućne radinosti) od djece iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija (87% iz prodavnice i 22% iz kućne radinosti).
- U domaćinstvima koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji majke su uključene u aktivnosti sa 94%, očevi sa 50%, a svaka odrasla osoba sa gotovo 100% djece, dok su u domaćinstvima koja su deprivirana po tri ili više dimenzije, majke uključene u aktivnosti sa 74%, očevi sa 37%, a svaka odrasla osoba sa 80% djece.
- Indeks ranog razvoja djeteta (ECDI) opada sa povećanjem broja dimenzija deprivacije. Tako je ECDI djece koja žive u domaćinstvima koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji 95%, u poređenju sa 86% djece koja žive u domaćinstvima koja su deprivirana u pogledu tri ili više dimenzija.

Pristup materijalima za igru i učenje

Procenat djece mlađe od 5 godina prema pristupu materijalima za igru i knjigama za djecu, prema materijalnoj deprivaciji

Rana stimulacija i njega koja odgovara na potrebe djeteta

Procenat djece u dobi od 2 do 4 godine s kojima su odrasli članovi domaćinstva učestvovali u aktivnostima koje podstiču učenje i spremnost za školu u posljednja tri dana, prema osobama koje su bile u kontaktu s djetetom i prema materijalnoj deprivaciji.

Napomena: Ove aktivnosti uključuju: čitanje knjiga djetetu; pričanje priče djetetu; pjevanje pjesmica djetetu; izvođenje djeteta van kuće; igra sa djetetom; imenovanje, brojanje ili crtanje stvari za dijete i sa djetetom.

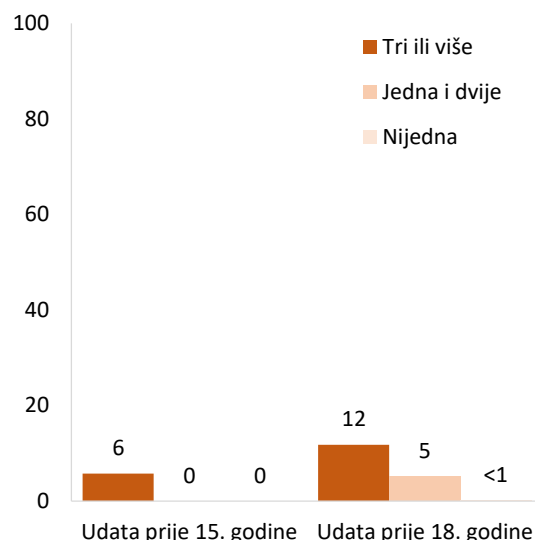
Neto stope pohađanja (prilagođene), ISCED 2011 klasifikacija

Broj dimenzija deprivacije	ISCED I Od 1-5 razreda osnovne škole	ISCED II Od 6-9 razreda osnovne škole	ISCED III Srednja škola
Crna Gora	95	93	88
Tri ili više	93	87	79
Jedna i dvije	95	95	89
Nijedna	97	99	98

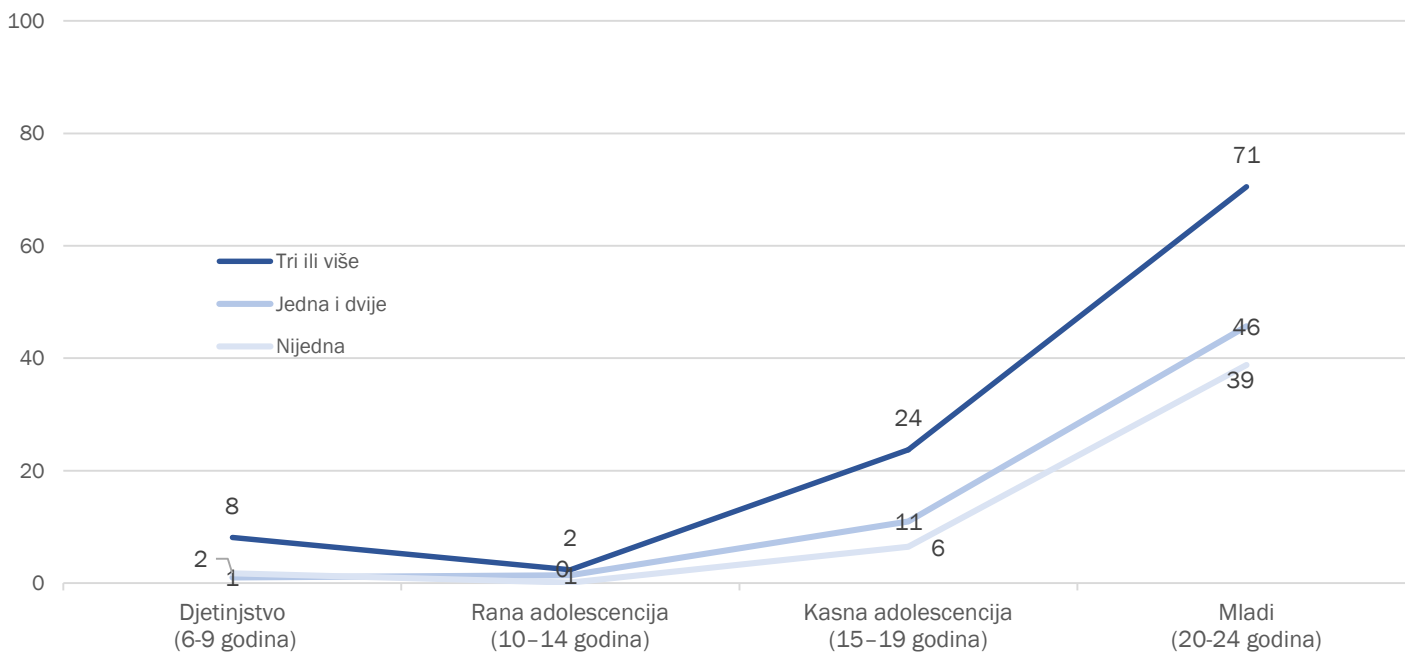
ISCED I : Osnovna škola: Procenat djece uzrasta od 1-5 razreda osnovne škole pohađaju od 1-5 razreda osnovne škole ili više (prilagođena neto stopa pohađanja) prema stepenu materijalne deprivacije

ISCED II: Od 6-9 razreda osnovne škole: Procenat djece uzrasta od 6-9 razreda osnovne škole pohađaju od 6-9 razreda osnovne škole ili više (prilagođena neto stopa pohađanja) prema stepenu materijalne deprivacije

ISCED III: Srednja škola: Procenat djece srednjoškolskog uzrasta koja pohađaju srednju školu ili više (prilagođena neto stopa pohađanja) prema stepenu materijalne deprivacije

Ne pohađa školu

Procenat djece i mladih u dobi od 6 do 24 godine koji ne pohađaju školu, po uzrastu i materijalnoj deprivaciji

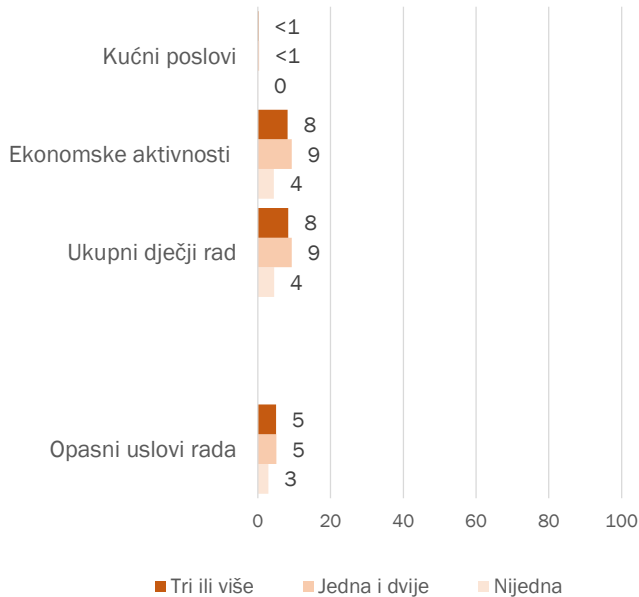
Napomena: Podaci prikazani u ovom grafikonu dobijeni su iz tabele DQ.5.1 Izvještaja o nalazima istraživanja, grupisanjem u četiri prikazane uzrasne grupe i razvrstavanjem rezultata prema materijalnoj deprivaciji

Ključne informacije

- Stope neto pohađanja su veće kod djece iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji u odnosu na djecu iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija, na svim nivoima obrazovanja.
- Razlike u stopama pohađanja izraženije su kod djece starosti 35-59 mjeseci koja pohađaju obrazovanje u ranom djetinjstvu, kao i kod djece i mladih od 15 do 24 godine, koja pohađaju srednje obrazovanje ili više.
- 67% djece u dobi od 36-59 mjeseci iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji pohađa obrazovanje u ranom djetinjstvu, dok 71% djece koja su jednu godinu mlađa od zvaničnog uzrasta za polazak u osnovnu školu na početku školske godine, pohađaju program ranog obrazovanja ili osnovnu školu, u poređenju sa 41% , odnosno 49% djece iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija.
- 12% žena starosti 20-24 godine iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija prvi put je stupilo u brak ili u zajednicu prije navršene 18. godine života, a 6% njih i prije 15. godine.

Svako dijete je zaštićeno od nasilja i iskorištavanja

Dječji rad: SDG 8.7.1

Procenat djece starosti 5 do 17 godina uključene u dječiji rad, prema vrsti djelatnosti i materijalnoj deprivaciji.

Napomena: Ovi podaci odražavaju udio djece uključene u aktivnosti na ili iznad specifičnog praga starosti koji je naveden u okviru sa definicijom. Definicija dječjeg rada koja se koristi za izvještavanje o SDG ne uključuje opasne uslove rada

Definicija dječjeg rada

Uzrast od 5 do 11 godina: Najmanje 1 sat ekonomskog rada i 21 sat neplaćenih kućnih poslova sedmično.

Uzrast od 12 do 14 godina: Najmanje 14 sati ekonomskog rada i 21 sat neplaćenih kućnih poslova sedmično.

Uzrast od 15 do 17 godina: Najmanje 43 sata ekonomskog rada ili bilo koji broj sati neplaćenih kućnih poslova sedmično.

Ekonomske aktivnosti uključuju plaćeni ili neplaćeni rad nekoga ko nije član domaćinstva, rad za porodično poljoprivredno gazdinstvo ili firmu. Kućni poslovi uključuju aktivnosti kao što su kuvanje, čišćenje ili briga o djeci, kao i prikupljanje drva za ogrjev ili donošenje vode.

Ključne informacije

- Djeca starosti od 5-17 godina iz domaćinstava depriviranih u pogledu tri ili više dimenzija češće su uključena u dječji rad (8%) od djece iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji (4%).
- Djeca starosti 1-14 godina iz depriviranih domaćinstava u tri ili više dimenzija rjeđe su izložena nasilnom disciplinovanju (57%) od djece iz domaćinstava koja nisu deprivirana ni po jednoj dimenziji (63%).

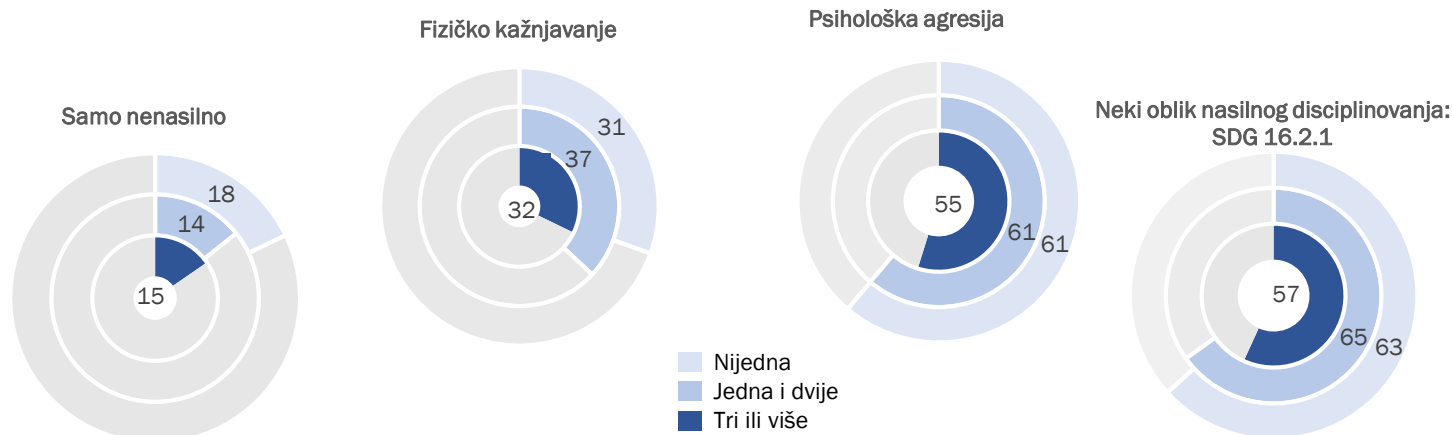
Disciplinovanje djeteta

Fizičko kažnjavanje: drmanje i trešenje, udaranje djeteta po šaci/ruci/nozi, udaranje po zadnjici ili drugdje po tijelu tvrdim predmetom, udaranje ili pljuskanje po zadnjici golom rukom, udaranje ili šamaranje po licu, glavi ili ušima i snažno udaranje iznova i iznova.

Teško fizičko kažnjavanje: udaranje ili šamaranje djeteta po licu, glavi ili ušima, te snažno udaranje djeteta iznova i iznova.

Psihološka agresija: podizanje tona, vikanje ili vrištanje na dijete, kao i nazivanje djeteta "glupim" ili "lijenim" ili drugim sličnim imenima.

Nasilna disciplina: Svaka vrsta fizičkog kažnjavanja i/ili psihološka agresija.

Istraživanje višestrukih pokazatelja u Crnoj Gori (MICS) sprovela je Uprava za statistiku Crne Gore tokom 2018. godine u sklopu globalnog MICS programa. Tehničku podršku obezbijedio je Dječji fond Ujedinjenih nacija (UNICEF). UNICEF, Vlada Crne Gore i UNHCR pružili su finansijsku podršku.

Cilj ovog kratkog pregleda je da se sa javnošću podijele odabrani nalazi iz Istraživanja višestrukih pokazatelja za Crnu Goru za 2018. godinu, a koji se odnose na materijalnu deprivaciju. Podaci iz ovog kratkog pregleda mogu se naći u tabelama EQ.5.1, EQ.5.2, TC.7.1, TC.7.3, TC.1.5, TC.1.6, TC.10.1, TC.10.2, TC.11.1, LN.2.3.ISCED, LN.2.4.ISCED, LN.2.6.ISCED, LN.1.2, LN.1.1, DQ.5.1, PR.4.1W, PR.3.3, PR.3.4 i PR.2.1 Izvještaja o nalazima istraživanja. Određeni razvrstani podaci iz

ovog statističkog pregleda izračunati su kao dio dodatne analize podataka MICS-a u CRNOJ Gori tokom 2019, i kao takvi nisu prikazani u Izvještaju o nalazima istraživanja.

Dodatni statistički pregledi i Izvještaj o nalazima istraživanja za ovu i druge ankete u sklopu istraživanja dostupni su na sljedećoj adresi mics.unicef.org/surveys.